

מילין יקירין ויהודשים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה תא

חזרתא

חזרתא דאורייתא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

הגעלת הנפש - ההכנה הנדרשת קודם הפסח

זוהי עבודתנו עתה קודם התקדש עלינו החג בו בחר בנו מכל עם, וכך כתב השל"ה הקדוש (מצה עשירה דרוש ג אות תד): כבר נודע (ברכות זי.) היצר הרע הוא החומץ והמנוול, שאור שבעיסה, ואין ביעור חמץ אלא שריפה (פסחים ה:), אם פגע בך מנוול משכהו לבית המדרש, דכתיב (ירמיה כג, כט) 'הלוא כה דברי כאש' (סוכה נב:). ענין הגעלת כלים, פליטת זוהמת היצר הרע, להעביר כתמי העוונות. ומי שלא נתחמם כל כך ביצר הרע, ומורק ושוטף פנים וחוף - סוד טהרה וקדושה. ומי שתשמישו ברותחין, צריך להיות נכוה ברותחין, בתשובה חמורה. ויש שצריך ליבון עד שהניצוצים נתזות ממנו, כמו ענין נתן דצוציתא (שבת נו:). וכלי חרס חרסי אדמה שאינן יוצאות מדפיים לעולם, אין להם תקנה אלא בשבירה, שבירתן מיתתן (בבא קמא נד.) וכו'.

וסדר הנכון, יפשפש אדם במעשיו, ויבדוק חמץ הנגלה וגם החמץ הנסתר. והבדיקה לאור נר יחידי, רצה לומר, לה' לשמו, ה' אורי וישעיה' (תהלים כו א). ו'אור לארבעה עשר' מציל מן 'נאום ה' אשר אור לו בציון' וגו' (ישעיה לא ט) שהוא הגיהנם וכו'. ויבדוק כל החורין וסדקין (פסחים ח:), כי הקדוש ברוך הוא בוחן לבבות. גם הרבה עבירות שהאדם דש בהן ונשכחות ממנו, הקדוש ברוך הוא זוכר כל הנשכחות, על כן יבדקם לתקנם בעודו בחיים חיותו. ועיין שם שמבאר כל דיני ביעור חמץ היאך מורים לנו דרך להיטהר מכל סיג ופגם בנפשותינו. ומסיים שם: כל אלו טהרות חייב לטהר ברגל, בזה מועד בצאתנו ממצרים, שהוא תכלית חידוש העולם, ואז בחר בנו מכל העמים כו'. וכבא מועד, אז מקרא קודש, נעשינו בת זוג להקדוש ברוך הוא, כמשוש חתן לכלה, כן יציאת מצרים כנודע. ועל כן, חסידים ואנשי מעשה אומרים שיר השירים בליל שמורים, עכ"ל. ומכאן ישכיל המשכיל להתעורר להגעיל ולהפליט ממנו כל מרעין בישין, והדרך להגיע לכך היא ע"י התורה הנקראת אש, וכך יבוא טהור להיותו ראוי להשראת השכינה בליל קדוש זה וכמו שאומרים בהגדה 'ובמורא גדול' זה גילוי שכינה.

הדבר. הכוונה הפשוטה של ביעור חמץ הינה הרמז שבה. כי החמץ רמז ליצר הרע וכו' ונמצא שהרמז של החמץ הוא הפשט, כי כל החומרות האלו לעורר האדם שצריך להתרחק מאד מאד מן היצר הרע ולחפש בחורי וסדקי חדרי לבו אם שמץ דבר נמצא בו, למהר לבערו ולשרפו באש התורה, ולהזהר מאד בכל יראה ובל ימצא כולי האי ואולי ינצל ממנו. ואפשר שזה רמזו רבותינו ז"ל באומרם (פסחים כא.) 'אין ביעור חמץ אלא שריפה', כלומר, אין לו תקנה ליצר הרע אלא לשרפו באש התורה. וכמו שאמרנו רבותינו ז"ל (קידושין ל:.) שאמר הקב"ה בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין. עכ"ל.

יסוד הפסח ודיניו הן הם עיקרים ושרשים גדולים ארזי הלבנון הרמים והנשאים להעיר לב האיש הישראלי לעזוב ארחות רשע וחשב מחשבות לבלתי ידח ממחיצתו והשליך מעליו טומאת חלאת זוהמת הצר הצורר היצר הרע. בדברים אלו פתח **מרנא החיד"א ע"ה בשמחת הרגל** (לימוד א). והיא העבודה המתבקשת בימי ערבי פסחים לעורר ולהתעורר לבדוק ולפשפש בחדרי לבו ולהכשירם להשראת השכינה. מוסיף החיד"א ומחדש חידוש נפלא, כי הגם שבכל מצוות התורה יש בהם את הקיום כפשוטם ובנוסף רמזים לעבודת ה' הנרמזים בהם ובהלכותיהן - במצות ביעור חמץ שונה

מילתא דפליאה

העיקר להאמין בקדושת המועדים והשפעות המתגלות בהם

בשפת אמת (פסח תרמ"ז ד"ה במצות) מביא דברי הזוהר (אמור צג) שפירש הפסוק 'לך אמר לבי בקשו פני דקאי על הימים טובים והמועדים. ומבאר את הענין, שבזמן המקדש שהיו עולים לרגל היה זה מתקיים בפועל ממש שהיו רואים פני השם יתברך כביכול, כמו דכתיב (שמות לד כג) 'שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' אלהי ישראל, ומכל מקום זה ההתגלות שהיה במועדות היה הכנה על כל השנה, ואפילו בזמן הזה שאין אנו יכולים לעלות וליראות ולהשתחוות ולקיים העליה לרגל בפועל ממש, עדיין נשאר הארה בזמנים הללו שהיו מיוחדים להיראות פני ה', ועתה מתקיים בפה על ידי התפילות וההלל שהוא התגלות הקדושה. והעיקר להאמין בקדושת ההשפעות והארות הזמנים הטובים והמועדים הנשפעים על האדם לכל השנה, ודוקא כשהאדם אינו רואה שנושע על ידי היום טוב, אז היא עיקר עבודת האמונה ויאמין בכל כוחו שהוא נושע על ידי היום טוב. ועל ידי האמונה יזכה לישועות גדולות, כמו שפירש **הרה"ק בעל השפת אמת ע"ה** (שם) בפסוק (ישעיה לג) 'והיה אמונת עתיך חוסן ישועות' וגו', כי על ידי האמונה שהאדם מאמין בעתיך, בזמנים הטובים ובמועדים, זוכה ליחוסן ישועות' ולישועות גדולות, וכפי מה שהאדם מאמין בעתים ובזמנים המקודשים כך הם באמת חוסן ישועות. כי גם עתה בזמן הזה יש התגלות הקדושה, שמתגלים האורות וההארות כמו שהיה בזמן שנעשה הנס באותה בחינה ממש, בימים ההם בזמן הזה.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

אברהם אבינו ע"ה מתפלל על עם ישראל עד היום הזה

חז"ל (ע"ז כ:) נקיות מביאה לידי זריזות. אלא ברור הוא שאין הכוונה 'חסרון כיס' כפשוטו חסרון ממון.

אלא פירוש 'חסרון כיס' היינו חסרון הלב התלוי בכיס, כלומר, בדורות שחסר בהם את הלב, ועל דורות אלו אמר רבי שמעון 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס', שגם בדורות נמוכים יראו הצדיקים שבדור הנקראים בשם כהן העובד את העבודה, שישפיעו להם על ידי עבודה תמה שבהם שיוכלו אף הם לעבוד את השם יתברך ולקיים המצוות.

ומקודם היו דורות שלא היו צריכים לזה כמו דורו של חזקיהו שהיו כולם צדיקים, לכן הזהיר 'אמר רבי שמעון צריך לזרז במקום שיש חסרון כיס', ואחר כך ישפיע אף לדורות העתידיים להיות אחריהם כנ"ל, ממש כפירוש הראשון שהביא רש"י 'מיד ולדורות'. שיש כאן שתי עבודות, האחת לדור זה שיש בו חסרון כיס להשפיע על כולם קדושה וברכה, ומלבד העבודה לדור זה עדיין יש לעשות בעבור הדורות הבאים.

אברהם אבינו קיים כל המצוות בחיבור עם כל דורות הבאים

על פי דברי קדשו יובן מה שכתוב אצל אברהם אבינו ע"ה (בראשית יח יט) 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו, שכל הכח שלו שאני אוהב אותו הוא בזכות 'אשר יצוה' - מלשון צוותא וחיבור, 'את בניו ואת ביתו אחריו', שמכוון בעשיית כל מצוה לייחד ולחבר עצמו עם כל הדורות הבאים, והשריש והטמיע בהם את המסירות נפש שלו בשביל עשיית המצוות, וכמו שפירש הרה"ק יצחק מווארקא ע"ה (ראה

תולדות אדם ס"ט) מה שמבקשים 'מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יענו', שהוא הראשון שקידש שמו יתברך כשמסר נפשו בכבשן האש, ובכך כבש הדרך לעבודה זאת אף לדורות העתידיים שיוכלו אף הם לעשות כמותו ולמסור את נפשם להשם יתברך, ונמצא שכוח זה נצמח ממנו, ומשכך דין הוא שאף הוא יקבל מכך תועלת להצלת בניו.

כדי להושיע אותם מכל המיצרים שלהם, זהו בחינת 'היה'. ובחינת 'הוה' הוא לדור שעומד בו הצדיק עכשיו, שזכותו תעמוד לדורו שיוכלו גם הם לקיים זאת המצוה באמת לאמיתה, וכן שיושיעם הצדיק המקיים המצוה הן בתועלת הגוף והן בתועלת הנשמה. ובחינת 'היה' היינו לדורות העתידיים להיות אחר כך.

ביאור 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות'

ובזה ביאר הכתוב שלפנינו: **צו את אהרן ואת בניו לאמר, ופירש רש"י 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות'. ויש לדקדק, איך שייך במצוה זו של הקרבת קרבן עולה 'מיד ולדורות', והלוא עתיד קרבן עולה להתבטל. אך הרמז בפסוק ובפירוש רש"י, שהשם יתברך ציוה לאהרן ולבניו ולכל הצדיקים הבאים אחריו שיזהרו בעשיית המצוות לקיימם באופן כזה שימשיכו מהם כוחות וזכויות לכל הדורות.**

ועל כן נאמר בתורה הקדושה 'צו' שהוא לשון הוה ולא נאמר 'תצוה' שהוא לשון עתיד, לרמז כי דבר ההוה תמיד נכלל בו עבר ועתיד מאחר והוא תמיד. וכך הוא כוונת רש"י באמרו 'מיד ולדורות', מתחילה מורה תיבת 'מיד' שיעשה המצוה ויפעל טובה לדור שעומד בו עכשיו, ואחר כך יעשה אותם באופן שיזכו אף הדורות העתידיים.

ועל מה נאמר ציווי זה, ממשיך הכתוב ומפרט **זאת תורת העולה**, דהיינו העולה למעלה, שכל המצוות נקראים עולה על שם שעולים למעלה, ו'תורת העולה' היא, שתהיה כולה כליל לה' בלא שום פנייה לטובת עצמו כלל, וכדכתיב (תהלים מ ט) 'לעשות רצונך אלקי חפצתי' דהיינו רק לעשות רצונך בלא שום פנייה אחרת.

ביאור 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס'

בדרך זו מבאר את שמביא רש"י בפירושו השני בשם רבי שמעון 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס', שאף בזה יש להבין, לשם מה נצרך לצוות לאהרן הכהן לזרז בגלל חסרון כיס בדבר מועט שכזה. ועוד קשה, הלוא כל המצוות צריכים זירוז כמאמר

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה וגו' (י ב). וברש"י: אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס. נקדים לבאר הנאמר באברהם אבינו ע"ה (בראשית יח כב) 'ואברהם עודנו עומד לפני ה'.' יש לומר שבא לרמז על כוחו של אברהם אבינו ע"ה שעודנו עומד לפני השם יתברך עד היום הזה, ואין עמידה אלא לשון תפילה, כלומר שהוא עומד ומתפלל עלינו ועל כל עם ישראל שיהיה לנו קיום בגלות בין האומות, וכך תירגם אונקלוס שם 'ואברהם עד כען משמש בצלו קדם ה'.

קיום מצוות באופן שישאר מהם ברכה לדורות אחריו

ענין זה מבואר על פי הידוע שאופן עשיית מצוות ה' שונה בין אנשים, עד כי לפעמים חילוק גדול נמצא ביניהם. יש אדם שעושה מצוה ועל ידה מכריע את כל העולם לכף זכות, ויש שעושה המצוה וממשיך השפעתה לדור אחד או לשני דורות, ויש מי שעושה המצוה וממשיך את השפעתה לאלף דור, ויש מי שעושה מאהבה וממשיך השפעתה לאלפים דורות כמו שאמרו חז"ל (סוטה לא). כפי עשיית המצוה, כך ממשיך כוחה השפעתה וטובתה, ולשבעת הרועים ע"ה היה הכח להמשיך השפעות וטובות מעבודתם עד סוף כל הדורות, ובזכותם יש לנו קיום בין האומות בגלות.

וכתב בספר **תולדות אדם** (בפרשתנו) שנראה מזה, שבעת קיום מצוות השם יתברך צריך כל אדם לזכור שלא יכוין רק על עצמו כי אם לטובת כל העולם, ולא לדורו בלבד כי אם להניח ברכה אחריו מכח המצוות לדורות הבאים אחריו.

ומוסיף ביאור לדבריו, כי נתן השם יתברך המצוות לבני ישראל לעשותם, וציוה לנו לעשות אותם על זה האופן, שיהיה ניכר כח המצווה את המצוה במצוה ויהיה כח הפועל בנפעל, וכמו שהוא יתברך היה הוה ויהיה כמו כן יהיה במצוה כוחו יתברך שמו, דהיינו בחינת 'היה הוה ויהיה' עד העולם, ויגן הזכות של העבודה התמה, שאף הדורות העתידיים להיות אחר כך יוכלו לעבוד עבודה תמה.

בזילין וקידוש

פרקי הדרכה ועבודה ה'

הבטל לצדיק מתקדש בקדושתו

לרומם בהם את האדם המדבר עימם.

גם התלמידים מסייעים לרבם בעבודתו

וכמו שהתלמידים מקבלים סיוע מקרבנם לצדיק, כך גם הצדיק יש לו סיוע מחמת דבקות תלמידיו בו, וכפי התקשרות התלמידים ברבם כך הוא מוסיף עוז ותעצמות בעבודתו, וכמו המעשה המפורסם אצל הבעל שם טוב ע"ה שהיה דרכו להאריך בתפילתו והיו תלמידיו ממתינים עד שיסיים תפילתו, ופעם אחת נחלשו תלמידיו מרוב אריכות התפילה, וחמקו בשקט מבית המדרש כדי להשיב נפשם בטעימה קלה, וכשחזרו למקומם מצאו לפליאתם שכבר סיים רבם את התפילה, והסביר להם הבעל שם טוב שהתקשרות התלמידים מסייעת לרבם להתעלות בעבודתו, ועכשיו כשיצאו מבית המדרש אף שלא הרגיש ביציאתם מכל מקום לא היה לו הסיוע מכוחם ונאלץ לקצר בתפילתו.

בני אדם נמוכים מתעלים בזכות הצדיק

ואפילו בני אדם נמוכים ושפלים יש להם עליה על ידי התקשרותם עם הצדיק, וכמו שמוצאים בידי הקרבנות שעצמות וגידים של הבהמה אינם ראויים לעלות על גבי המזבח, אבל אם עודם מחוברים לבהמה הרי הם קרבים יחד עם הבהמה, והוא רמז לאנשים נמוכים שאינם ראויים מצד עצמם לעלות לגבוה, אבל אם הם מתבטלים לצדיקים זוכים להתעלות יחד עמם לריח ניחוח.

וכך דרשו מעל ספר הרה"ק בעל תפארת שלמה ע"ה (ד"ה כל זכר) בדברי התורה הקדושה בפרשתנו: **כל זכר בבני אהרן יאכלנה וגו' כל אשר יגע בהם יקדש**. ופירש רש"י להיות כמוה כו'. הנראה לי בזה, שהתורה מרמזת בזה גודל מעלת דיבוק חכמים וצדיקי הדור, כל המסתופף בצילם ומתאבק בעפר רגליהם, אף כי הוא אינו במדרגה הנכונה עם כל זה אם הוא מחובר לטהור יש לו תקומה להיות לו עליה ע"י הצדיק כי 'כל המחובר לטהור טהור'. כמו ששינו במשנה במסכת זבחים פרק ט' (פ"ה): 'הקרנים והטלפים כל זמן שהם מחוברים יעלו, פירשו לא יעלו, רמז על הנ"ל אם הוא מחובר לצדיק יעלו עמו אף שהוא בשפל המדרגה. וזה המרומז בפסוק **כל זכר בבני אהרן בחינת דכר ומשפיע הוא הכהן בחינת החסד כו' כל אשר יגע בהם יקדש** להיות כמוה להעלות אותו עם עבודתו.

יה טו), 'נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' אלקיך', כי פסוק זה הוא הבטחה שהבטיח משה רבינו לעם ישראל, שבכל דור ודור יהיו לנו צדיקים כאלו שינהיגו אותנו, שבכל דור יהיה צדיק אחד גדול שמנהיג אותנו ומדריך אותנו בתורה, בקדושה, בטהרה, ביראה, בסוד מרע ובעשה טוב, בהתלהבות במצוה, בחשק, בכמיהה, בצפייה, בערגה, ובכל דבר ודבר שהוא לעבודתו יתברך, כי לאיכות המצוה שתהיה באיכות הטובה ביותר צריך את מנהיג הדור.

דבקות לצדיק

הדבקים בצדיק זוכים להתעלות יחד עמו, וגם אנשים פשוטים שכשלעצמם אין בהם חיות דקדושה, על ידי דביקות בצדיק זוכים להידבק גם כן בקדושה, וכמו שמוצאים במצות הקהל שהמלך קורא בתורה באזני כל העם, ואפילו שכל יחיד ויחיד יכול להסתכל בעצמו בחומש מכל מקום המלך קורא באזני כולם, כדי שישמעו כולם מפיו ויתעוררו בכך לשמור את התורה, כי המלך לבו לב כל העם, ובכוחו לעורר את כל המקשיבים לקולו.

הצדיק מחיה את הדבקים בו

והצדיק דומה לאילן והדבקים בו דומים לענפי אילן, וכמו ענפים יבשים כל זמן חיבורם באילן הם מקבלים ממנו חיות, ויש להם תקוה לשוב ולפרוח ולעשות פרי, ומאידך ענף שהוא פורח ומלבלב אם ייתלש מהאילן יתייבש במהרה ולא יוסיף לעשות פירות, כך גם נשמת ישראל כל עוד שהיא דבקה בצדיק יסוד עולם יש לה ממנו חיות, וביכולתה לשוב ולפרוח ולעשות פרי, ואם ח"ו נפרדה מדבקותה בצדיק לא ירחק היום עד שתהיה כציץ נובל וכחרס נשבר.

שיחת חולין של תלמידי חכמים

ובלי כח הצדיקים אי אפשר לבוא לידי שום התעלות והתרוממות, ויש בני אדם שבזכות תורתו ותפילתו של הצדיק הם זוכים להתרומם בעבודת ה', ויש בני אדם שאי אפשר לרוממם בכוח התורה כי אם בכח דיבורי חולין של הצדיק, כמו שנרמז בדברי חז"ל (סוכה כא): שגם שיחת חולין של תלמיד חכם צריכה תלמוד, ואין בדיבורי החכמים שום דברים בטלים וכל דיבוריהם הם כדי

כל אשר יגע בהם יקדש (ו יא). מרגלא בפיהם של צדיקים המשנה בכלים (פ"ב מ"ב) 'כל המחובר לטהור טהור', שכך הוא בכל אדם מישראל, כיון שמחבר עצמו לטהור הוא הצדיק נעשה כמוהו טהור. שאל הרבי **שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה** את רבו היהודי **הקדוש מפרשיסחא ע"ה** (הובא ברמתיים צופים פ"ג אות לד), שהיה אומר 'כל המחובר לטהור טהור' וכו' ושאלו וכי הקב"ה וותן. ומה סברא היא זו, שבדבר קל יהיה לו מדרגת הצדיק אשר לא נהנה מהעולם הזה. והשיב לו, שעבודה גדולה מאוד להיות דבק לצדיק האמיתי, ויותר קשה מלהיות צדיק בעצמו, ואין כאן ויתור כלל.

מעלת הדור כשמתבטלים אל הצדיק

ידועים הם דברי התוספות במסכת עירובין (יג) על מה שאמרו חז"ל 'נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא', שזה דווקא בסתם אדם, אך צדיק אשריו ואשרי דורו. הקשה **בשפתי צדיק** (ליקוטים ד) אם אשרי דורם של הצדיקים, אם כן באיזה דור נאמר 'נוח לו לאדם שלא נברא', הרי בכל דור יש צדיקים שאשריהם ואשרי דורם, כמאמר חז"ל (יומא לח): 'ראה הקב"ה שצדיקים מועטין עמד ושתלן בכל דור', ואין לך דור כשארין בו כאברהם, כיצחק וכיעקב' (ליקוט שמואל א' צז).

אלא מבאר, אשרי דורו נאמר רק כאשר מתבטלים הם לצדיק שבדור, כמו שאמרו באבות (פ"א מ"ד) 'והוי מתאבק בעפר רגליהם', שמורה על ההתבטלות שצריכה להיות כלפי הצדיק עד שיתאבק בעפר רגליו. ונביאו בלשונו הקדוש: מזה ראינו גדולה לדרכי המתאבקים בעפר רגלי צדיקים, כאשר שמעתי מפה קדוש זקני מו"ר ז"ל **[החידושי הרי"מ ע"ה]** על ענין זה 'חיבור לטהור טהור', וצריך אדם לבטל עצמו וחיותו לצדיק אמיתי.

כך גם היהודי הקדוש **מפרשיסחא ע"ה** שהיה גדול מכל גדולי זמנו, ולמרות זאת היה מקשר את עצמו לרבינו **החווה מלובלין ע"ה**, כפי שהיה אומר לתלמידיו: הרבה תורה אני יכול להשיג לבד, אבל אני צריך רבי, כי בלי רבי אי אפשר להגיע, צריך את הרבי שיפתח את הפתח.

הבטחת משה רבינו ע"ה שבכל דור יעמדו לישראל מנהיגים שיוורו לנו דרך הקדושה

באותו ענין דרש הרה"ק רבי שלום מבעלזא ע"ה בפסוק שאמר משה רבינו לישראל (דברים

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראלים

